

Malo prej mu očita še to, da Nemeč ima nakupičenih še drugih soglasnikov toliko, da jih ni lahko izgovarjati, in mu navede nemškega pisatelja Schlegelna izrek:

„Kopfschmerz macht Kopfschmerz, Pffropf pffropft dem Sprecher den Mund zu“.

Res, če bi kdo besedi „Pffropf pffropft“ desetkrat po vrsti izgovoril, bi si jezik spahnil ali ustnici skrhale. Kdo bo mogel brez spodtikanja izgovoriti „pffpff“ in „pffpff“, ki tu skup pridejo? Slovan toliko soglasnikov nikjer skup nima.

Dalje mu dokaže, da ima Nemeč zlog „prst“ v besedah „stolp(e)rst“ in „holp(e)rst“, v katerih črko **e** tudi požira; „strc“ ima v „meist(e)rt's“, „begeist(e)rt's“ itd., „krt“ v „ack(e)rt“ itd. Ravno tako, kakor Nemeč ta svoj **e** piše, bi ga lahko pisali tudi Slovani, a ti so — pravi pisatelj — preodkritosrčni, da bi pisali črko, ki se popolnem ne izgovarja; nad besedami „č(e)rt“, „v(e)rt“ itd. bi se ošabni in zbirljivi nemški jezik ne mogel spodtikati, ker jih ima v končnicah na tisuče.

Če bi Nemeč tako pisal, kakor izgovarja, bi se tudi spodtikal nad svojim jezikom; pisatelj mu podá tu več vezanih stavkov, izmed katerih vzamemo mi le tega:

„Säubrst, säubrt und säubrn, fächlst, fächlt und fächln, Nächstn und nächstns, frwickltr Knotn, frwickltn Knotns“.

Po vsem tem pravi česki pisatelj, da se Nemeč še zmiraj preveč drži francoske in angleške pisave, ki očem mala črke, katerih uho ne sliši in jezik ne izgovarja. Kliče namreč Nemcem:

„Mächtig ist euere Literatur — wohl wahr — miserabel aber die Orthographie; — —“

(Literaturo pač res mogočno imate, al grozno

Pravopisje vam je; — —“)

Glavno vodilo pisavi bodi: „Piši, kakor izgovarjaš“ — svetuje Čeh, in potem bo nemška pisava drugim narodom bolj priležna, pa tudi Nemeč se ne bo spodtikal nad slovansko pisavo. S tem — trdi pisatelj — bi se tudi mnogo časa, papirja in črnila prihranilo, prepisovalci nemških spisov bi bolje stali in nagleje prepisovali; ravno tako bi se tiskarna dela nagleje in ceneje izvrševala, prihranilo bi se časa, materijala in dela. V izgled podá jim te-le vrste:

Dajēr, praktiēr Šrajbr! du kennst di frwickltn Regln
Dajnr Ortografi, di uncäligen niehtign Aeher,
Haufn fon Doplbuhstavn cum Strekn und Kürn der
Sylbn:

Welhr Erlust an Mühe und Cajt, an Stofn cum Šrajbn!
Trit in unsrn Šrajbrferajn! Wir habn di Regl:

„Šrajb den Vokal niht dort, wo Du denselbn niht aussprihst.“

Und Du hast den fraglihn Stab cum Messn des Šprahklangs.

Brudr, Gebrüdrn, frbrüdr, frbrüdrst Dih brüdrlih uns niht?

Wilst Du niht? Dayht Dir barbariš di bömiše Šrajbart?
Nun wir cwingn Dih niht: šrajb wajtr den trüglihn
E-šluk,

Hüte Dih abr cu majstrn den Klang der čehišn Šprache,
Denke gewarnt des holprnden Springns, des Stotrns und Gurglns!

V dodatku se pisatelj norčuje še iz tega, kar je ponemčevanje vzlasti pri vojaki in po pisarnah na Českem vkljub več ko dvestoletnemu prizadevanju doseglo. Sad vsega tega so pokveke, kakor: „halbrdoch! wallet-hous, štrof, krumfoter, felab“, v pisarnah pa: „pcirk, krihtsdiner, šandar“; v šolah se sliši: „lerigjon, štihand, kutnomt, kudentok“ itd. Če to ni tako, kakor pri nas na Slovenskem, pa jajce ni jajcu podobno.

Zato prav svetuje česki pisatelj prevzetnemu Nemcu, naj pred svojim pragom prej pometa, predno bo hotel

slovanskih narodov jezik kritizirati in zasmehovati, ker take zmešnjave v pravopisji nima nobeden narod, kakor ravno nemški. Mi bi temu še pristavili to, da toliko tujih besedi tudi nobeden jezik nima, kakor nemški, in da je Nemeč svoj jezik do sedanje veljave spravil le po brezozirnem skubenji vseh jezikov Evrope, Azije, Afrike in Amerike, kakor so nekdej Rimljani iz svojega Rima svetovno mesto naredili le s tem, da so vsem drugim narodom s silo pobrali najlepše kinče in jih v Rimu nakupičili.

Tej kratki in površni razpravi bodi dodano še nekaj, kar označuje nemških pisateljev prevzetnost. V št. 2 nemškega zabavnika „Ueber Land und Meer“ od l. 1880. piše neki Eckstein pod naslovom „der deutsche Herbst (nemška jesen)“, da o pravi literaturi in kulturi pri Rimljanih ni govorjenja, in sklene svoj vse druge narode zaničevajoči in le Nemce povzdigovaljoči članek s temi besedami: „Najglobokejšega in najvišega čutja je zmožen le germanski (nemški) rod.“ To se pravi po domače: Vsi drugi narodi so niže vrste, Nemeč pa je krona stvarjenja.

Mnogovrstne novice.

* V *Dardanelah* so zasačili z dinamitom naloženo, v Odeso namenjeno ladijo. Dinamit je bil namenjen nihilistom. Turška vlada je na zahtevanje ruskega poslanca dinamit konfiscirala.

* V *Bosni in Hercegovini* so se 1. in 2. novembra na mnogih krajih utrgali oblaki. Vsled tega so reke razvodenele, poplavile na široko polja in celó mesta, razrušile ceste, mostove in telegrafe, odnesle hiše; ljudje so se vendar rešili. Škoda je velika.

* *Delalci, nikar na Grško!* „Eдинost“ piše pod naslovom „Svarilo“ sledeče: Uže zadnjič smo svarili, naj naši delalci ne hodijo na Grško, vsaj zdaj ne, ker tam razsajajo hude bolezni. To svarilo je bilo namenjeno onim delalcem, ki se nabirajo za korintski prekop. — Danes moramo v drugič svariti. Neko francosko društvo je spravilo več delalcev z Goriškega in Notranjskega v kamenolome v Patras ter jim plačuje na dan po 4 franke, to je 1 gld. 60 kr. S to plačo pa tam, ker je silna dragina, še živeti ne morejo. Najbrž vsled slabega življenja so začele med temi delalci razsajati strašne bolezni, tako celó, da so se še zdravi delalci silno prestrašili in da jih je Lloydov parnik na pol iz usmiljenja iz Patrasa nazaj pripeljal, ker niso mogli potnine plačati. Gospodje župani in duhovniki, svarite nevedne ljudi, naj ne hodijo v tuje dežele, dokler niso vprašali za svét pametnih mož!

Naši dopisi.

Iz Slatine v Rumuniji 2. okt. — Zopet dela lemež ker se sedaj ozimina seje. Pri nas se za ozimino seje le pšenica; žito druge vrste ne. Zaradi prevelike suše se je letos malo ogrščine sejalo; prvi dohodek prihodnjega leta bode torej za nekaj milijonov manjši od navadnega. — Ker je letos pridelana pšenica zaradi žitne bolezni slaba, se je cena za kilo (900 funtoy) znižala na 65 frankov. Koruza, katere se tudi ni dosti pridelalo, se plača s 45 franki za kilo. Pitane svinje se dobivajo cenó, ker je tu ž njimi malo kupčijo. Goveda so draga, primeroma še viša v ceni kakor plemenita živina na Avstrijskem. Kužnih bolezni sedaj nimamo. Konji so jako dragi. Slabi, zanikrni rumunski konji so dražji, nego dobri v Avstriji. Zato si pa tudi kalavaši (rumunska kavalerija — v vsakem distriktu eden polek — pri kateri